

Förenade målen C-72/91 och C-73/91

Sloman Neptun Schiffahrts AG
mot
Seebetriebsrat Bodo Ziesemer der Sloman Neptun Schiffahrts AG

(begäran om förhandsavgörande
från Arbeitsgericht i Bremen)

Artiklarna 92 och 117 i EEG-fördraget — nationell lagstiftning om sjöfart — anställande av utländska sjömän utan vare sig hemvist eller fast bostad i Förbundsrepubliken Tyskland på sämre arbetsvillkor och till lägre lön än vad som gäller för tyska sjömän

Sammanfattning av domen

- Statligt stöd – begrepp – tillämpning på rederier av en ordning som medger att sjömän, som är medborgare i tredje land och som varken har hemvist eller fast bostad inom det nationella territoriet, omfattas av sämre arbetsvillkor och lägre löner än de egna medborgarna – förmån som ges utan att statliga medel används – omfattas inte (artikel 92.1 i EEG-fördraget)*
- Socialpolitik – sociala mål – programförklaring – förbättring av arbetsvillkor och levnadsstandard – direkt effekt – föreligger inte – medlemsstaternas behörighet skall iakttas – nationella socialpolitiska åtgärder – domstolens prövningsrätt – omfattas inte (artiklarna 2, 5 och 117 i EEG-fördraget)*
- Den omständigheten att en medlemsstat på handelsfartyg registrerade i dess internationella sjöfartsregister tillämpar en ordning enligt vilken sjömän – som är medborgare i tredje land och som varken har hemvist eller fast bostad i denna medlemsstat – kan underkastas arbets- och lönevillkor som inte omfattas av rätten i denna stat och som är avsevärt sämre än de som gäller

för sjömän, som är medborgare i denna medlemsstat, utgör inte ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

En sådan ordning syftar inte till, vare sig genom sitt ändamål eller sin allmänna systematik, att skapa en förmån finansierad med statliga medel, d.v.s. en förmån som skulle utgöra en ytterligare börda för staten, eller för offentliga eller privata organ som har utsetts eller inrättats av staten, eftersom den begränsar sig till att – till rederiernas fördel – ändra ramen för de avtalsenliga förhållandena mellan dessa företag och deras anställda. Konsekvenserna vad gäller beräkningsunderlaget för sociala avgifter och skatteintäkter som beräknas med utgångspunkt i låga löner är en oskiljaktig del av denna ordning och utgör inte ett medel för att ge de berörda företagen en bestämd förmån.

2. Den omständigheten att de sociala målen i artikel 117 i fördraget har karaktär av programförklaring innebär inte att de helt saknar rättsverkningar. De utgör ett viktigt underlag, framför allt för

tolkningen av andra bestämmelser i fördraget och för gemenskapens sekundärrätt på det sociala området. Genomförandet av dessa mål skall dock vara resultatet av en socialpolitik som det ankommer på behöriga myndigheter att bestämma.

Följaktligen kan varken de allmänna riktlinjerna för socialpolitiken som fastställts av varje enskild medlemsstat eller de särskilda åtgärder som har vidtagits inom denna ram göras till föremål för en domstolsprövning med avseende på deras överensstämmelse med de sociala målen i artikel 117 i fördraget.

Denna karaktär av programförklaring innebär också att, även om förbättringen av arbetsvillkor och levnadsstandard utgör ett av fördragets grundläggande mål, såsom framgår av ingressen och artiklarna 2 och 117 i fördraget, har medlemsstaterna frihet att besluta inom detta område, vilket hindrar att skyldigheten enligt artikel 5 i fördraget kan ge upphov till rättigheter för de enskilda, som de nationella domstolarna skall säkerställa.